

Projekt OPVK - CZ.1.07/1.1.00/14.0104 „Debatování napříč osnovami“

Asociace debatních klubů, o. s.

Pravidla debaty formy „Karl Popper“

1. Úvodní ustanovení

Cílem této formy je přitažlivým způsobem napomáhat rozvoji dovedností, schopností a znalostí účastníků. Soutěžní debata má vyváženou měrou vzdělávat, formovat, ale také obsahovat sportovního ducha a společenské aspekty. Upřednostňování jednoho či několika těchto požadavků na úkor jiných znamená nepochopení základních principů soutěžní debaty. Nicméně z hlediska věku účastníků je nutno stránku formativní považovat za klíčovou, neboť dochází k utváření životních postojů. Z tohoto důvodu se účastníci zavazují, že:

- budou zachovávat zásady fair play, slušného chování a rytířství v tom nejlepší smyslu slova,
- vědomě nepoužijí nepravdivou informaci,
- jsou ochotni debatovat na dané teze.

Rozhodčí a trenéři, či pedagogové, kteří připravují účastníky debaty, se zavazují, že budou postupovat ve stejném duchu a v souladu s ním debatéry připravovat a hodnotit.

2. Debata typu Karl Popper

Debata se účastní dva týmy. Jeden z týmů má roli afirmativní, druhý negativní. Výběr role (strany) proběhne způsobem předem oznámeným trenérům obou týmů organizátorem soutěže. Každý tým má 3-5 členů, z nichž tři se aktivně účastní debaty. Jména a pořadí tří aktivních debatérů oznámí tým před začátkem debaty. Debatéři jednoho týmu se smí během soutěží ve svém týmu volně střídat, nikoliv však v průběhu debaty.

2.1 Role jednotlivých mluvčích

A1

Debatu zahajuje první mluvčí afirmativní strany (A1). Jeho právem je definovat/vymezit tezi.

U tezí návrhových uvede vždy kritérium, u tezí (faktických a hodnotových) je uvedení kritéria jeho právem. Představí strukturu a organizaci obhajoby teze, směr argumentace a základní argumenty strany.

V debatě na plánovanou tezi A1 vymezí problém, k jehož řešení teze směřuje, identifikuje jeho příčinu, představí konkrétní plán k řešení problému, resp. jeho příčiny, a uvede výhody navrhaného řešení.

Projekt OPVK - CZ.1.07/1.1.00/14.0104 „Debatování napříč osnovami“

Asociace debatních klubů, o. s.

Když A1 skončí, odpoví na otázky N3 (třetího mluvčího neg. strany). Otázkám a odpovědím se vymezují 3 minuty. Samotná délka řeči A1 je 6 minut.

N1

První mluvčí negativní strany (N1) přijme definici teze, pokud tato není v rozporu s pravidly soutěže. Pokud bylo stranou afirmativní ustanoveno kritérium, zaujme k němu stanovisko, tj. kritérium buď přijme, nebo s patřičným odůvodněním odmítne a představí kritérium vlastní, přičemž ukáže, proč je nové kritérium v kontextu teze vhodnější/důležitější. Primárním úkolem N1 je zabývat se argumentací strany afirmativní (A1), tj. jednotlivé představené argumenty a důkazy vyvrátit/zpochybnit nebo přijmout. N1 má právo kdykoliv během svého projevu představit na podporu odmítnutí teze vlastní konstruktivní linii, musí však dbát především na to, aby dostatečně zvládl svůj primární úkol. Při představení vlastní argumentační linie u tezí návrhových vždy buď přijme za vlastní afirmativní kritérium, nebo si stanoví kritérium vlastní, u ostatních tezí je uvedení kritéria u negativní linie jeho právem.

V plánové debatě napadne N1 některé nebo všechny body afirmativní linie.

Po ukončení řeči odpoví N1 na otázky, které mu klade třetí mluvčí afirmativní strany. Otázkám a odpovědím se vymezují 3 minuty. Samotná délka řeči N1 je 6 minut.

A2

Druhý mluvčí afirmativní strany (A2) především rehabilituje argumenty A1, které byly vyvráceny/zpochybněny mluvčím N1. Pokud strana N představila vlastní argumentaci, tuto zpochybní/vyvrátí. Když se domnívá, že svůj úkol dostatečně zvládl, pokračuje v argumentaci afirmativní strany, tj. představí nové argumenty na podporu teze nebo stávající argumenty podpoří dalšími důkazy.

V plánové debatě A2 především rehabilituje napadené části afirmativní linie, kterou může doplnit a uvést další výhody plánu.

Po ukončení řeči odpoví A2 na otázky, které mu klade první mluvčí negativní strany. Otázkám a odpovědím se vymezují 3 minuty. Samotná délka řeči A2 je 6 minut.

N2

Primárním úkolem N2 je zabývat se argumentací strany afirmativní, a to zejména v té podobě, jak byla rehabilitována a doplněna mluvčím A2, tj. vyvrátí/zpochybní rehabilitaci argumentů představených A1 a nové argumenty uvedené A2, případně upozorní na absenci afirmativní rehabilitace. Pokud N1 představil negativní konstruktivní linii, tuto rehabilituje, na její podporu již nepřináší nové argumenty, ale již vyřčené může podpořit novými konkrétními důkazy. Při volbě strategie musí dbát na to, aby zejména dostatečně splnil svůj primární úkol.

Projekt OPVK - CZ.1.07/1.1.00/14.0104 „Debatování napříč osnovami“

Asociace debatních klubů, o. s.

Po ukončení řeči odpoví N2 na otázky, které mu klade první mluvčí afirmativní strany. Otázkám a odpovědím se vymezují 3 minuty. Samotná délka řeči N2 je 6 minut.

A3

A3 je posledním mluvčím afirmativní strany a jeho úkolem je argumentaci své strany v debatě uzavřít. Z pohledu afirmativní strany proto označí a analyzuje hlavní/klíčové spory v debatě a ukáže, jak afirmativní strana dokázala tezi prostřednictvím své argumentace obhájit. V rámci této činnosti rehabilituje ty argumenty, které napadl N2. Byla-li v debatě představena negativní konstruktivní linie, ukáže, proč tato linie nevyvrátila/nezpochybnila obhajobu teze. Během své řeči již nepředkládá žádné nové argumenty, ale již vyřčené může podpořit novými konkrétními důkazy. Došlo-li v debatě k soupeření dvou kritérií, ukáže, proč bylo afirmativní kritérium v kontextu teze důležitější a jakou roli hrálo v obhajobě teze. Délka řeči A3 je 5 minut.

N3

Třetí mluvčí negativní strany uzavírá vystoupení své strany v debatě i debatu samotnou. Jeho úkolem je dokončit vyvracení/zpochybnění obhajoby teze a rehabilitaci vlastní argumentace (pokud byla představena). Označí a analyzuje hlavní/klíčové spory v debatě a ukáže, proč negativní strana dokázala během debaty vyvrátit či zásadně zpochybnit afirmativní obhajobu teze a vysvětlí, jak k vyvrácení obhajoby teze přispěla negativní konstruktivní linie (byla-li představena). Během své řeči již nepředkládá žádné nové argumenty, ale již vyřčené může podpořit novými konkrétními důkazy. Došlo-li v debatě k soupeření dvou kritérií, ukáže, proč bylo negativní kritérium v kontextu teze důležitější a jakou roli hrálo ve vyvracení obhajoby teze.

Délka řeči N3 je 5 minut.

2.2 Debatování ve trojicích

Týmová debata je charakterizována rozložením specifických úloh (uvedení do argumentační linie, vyvracení linie oponentů/rehabilitace vlastní linie, syntetizující závěr) mezi všechny tři členy družstva. Prvořadá je jednotnost argumentace týmu a návaznost jednotlivých řečí. Tým pracuje jednotně, nikoliv jako skupina individualit. Rozhodčí hodnotí, do jaké míry tým tyto požadavky splnil.

2.3. Čas na přípravu, komunikace během debaty

V průběhu debaty má afirmativní tým právo vybrat si 5 minut a negativní tým 7 minut na přípravu, pokud tak učiní mezi jednotlivými výstupy. Přání vybrat si čas a jeho délku oznámí vhodným způsobem moderátorovi debaty, který rovněž čas udělí.

Projekt OPVK - CZ.1.07/1.1.00/14.0104 „Debatování napříč osnovami“

Asociace debatních klubů, o. s.

Soutěžící jednoho týmu spolu mohou hovořit pouze v čase vybraném na přípravu kterýmkoli z obou týmů. V průběhu debaty spolu však nehovoří. Jakákoliv komunikace mezi týmem a právě hovořícím řečníkem je nepřípustná. Jakákoliv komunikace kouč-tým je během debaty (od jejího začátku po konec řeči N3) nepřípustná. Jedinou výjimkou je situace, kdy kouč zastává funkci časoměřiče – tehdy smí dávat standardní signály časoměřiče.

2.4. Typy tezí ve formátu Karl Popper

2.4.1 Návrhová teze

Návrhová teze navrhuje uskutečnit nějakou akci, změnit současný stav věcí. Ve formulaci těchto tezí je zcela zřejmě obsažen nějaký postup, a to nejčastěji jako obecná představa bez konkrétních detailů tohoto postupu. Nejčastěji, ne však nezbytně vždy, se v zadání teze objeví slovní spojení „mělo by se“, „nemělo by se“. Příklady: „Trest smrti by měl být zrušen.“ „Marihuana by měla být legalizována.“

2.4.2 Plánová teze

Plánová teze navrhuje změnu současného stavu věcí. Vyžaduje návrh konkrétního postupu (plánu) řešení problému, který z jejího znění plyne. Od návrhové teze se odlišuje uvedením poznámky „(plán)“.

2.4.3 Faktická teze

Faktická teze se snaží klasifikovat a definovat určitý sled věcí, činností nebo mínění. Příklady: „UFO existují.“ „Kriminální chování je geneticky předurčeno.“

2.4.4. Hodnotová teze

Hodnotová teze stanovuje kvalitativní soudy o hodnotě v daném tématu. Charakter těchto témat může být estetický, postupový nebo etický. Teze sama obsahuje nějaký hodnotící výraz, jehož význam je subjektivní a o jehož výklad se v debatě může vést spor. Příklady: „Tělesné tresty jsou neospravedlnitelné.“ „Zákaz kouření na veřejnosti je správný.“

3. Pravidla debaty

3.1 Kritérium

Účelem kritéria v debatě je vymezení a zastřešení argumentační linie debaty.

U tezí návrhových lze kritérium chápat jako cíl, smysl či účel změny, kterou strana v debatě obhajuje. Kritérium ve smyslu cíle ozřejmuje, jaké hodnoty strana hájí a čeho se v průběhu debaty snaží dosáhnout.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt OPVK - CZ.1.07/1.1.00/14.0104 „Debatování napříč osnovami“

Asociace debatních klubů, o. s.

Cíl by měl být obecně akceptovatelný, jeho dosažení by mělo být žádoucí a v něm obsažená idea by měla být pozitivní. Stanovený cíl by měl zároveň být reálně dosažitelný, dostatečně konkrétní a podstatný ve vztahu k dané tezi. U tezí návrhových je povinností stran při tvorbě afirmativní či negativní konstruktivní linie kritérium uvést.

U tezí hodnotových a faktických lze kritérium chápat nejčastěji jako standard. Kritérium jako standard je nástrojem k posouzení, zda byla či nebyla dokázána pravdivost teze, nabízí nějakou měřitelnou hodnotu. U tezí hodnotových bývá kritériem nejčastěji vysvětlení hodnotícího výrazu. U tezí hodnotových a faktických je uvedení kritéria právem (nikoli povinností) toho, kdo přednáší konstruktivní linii.

Negativní strana nemusí s uvedeným kritériem souhlasit. V takovém případě vysvětlí, proč s kritériem nesouhlasí, uvede kritérium vlastní a vysvětlí, v čem je toto kritérium lepší. V případě, že negativní strana představí v debatě vlastní konstruktivní linii, buď přijme za vlastní kritérium afirmativní strany, nebo představí pro svou konstruktivní linii vlastní kritérium. Afirmativní strana rovněž s negativním kritériem nemusí souhlasit, pokud však na začátku uvedla vlastní kritérium, nemůže již navrhnout nové.

Spor o kritérium nebo soupeření dvou kritérií v rámci dvou konstruktivních linií je součástí obhajoby a vyvracení teze, mohou jej proto vést všichni účastníci debaty, ovšem pouze za předpokladu, že je kritérium napadeno již v řeči N1, respektive A2, pozdější napadení kritéria není dovoleno.

Napadání kritéria bez dostatečného vysvětlení tohoto kroku a jeho využití v průběhu debaty je neúčelné a bude hodnoceno jako chybná strategie.

Pokud si strana stanoví kritérium, musí konstruktivní linie strany směřovat k jeho prokázání/naplnění. Nesplnění této povinnosti je fatální strategickou a obsahovou chybou, která znamená neprokázání platnosti konstruktivní linie.

Kritérium smí formulovat jen ti mluvčí, kteří představují konstruktivní linii své strany (A1, N1) nebo kteří jako první na představenou linii reagují (N1, A2) za předpokladu, že představené kritérium oponentů odmítají.

3.2 Definice

Účelem definice je vysvětlit, jak afirmativní strana tezi rozumí a o čem hodlá diskutovat.

Je právem afirmativní strany definovat teze jakýmkoliv způsobem za předpokladu, že:

- definice se nevzdaluje prostému významu teze,
- nedojde k účelovému pozměňování významů slov,
- je i jinak „rozumná“.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt OPVK - CZ.1.07/1.1.00/14.0104 „Debatování napříč osnovami“

Asociace debatních klubů, o. s.

Strana negativní smí definici napadnout pouze za předpokladu, že tato výše zmíněná pravidla nesplňuje. Jestliže negativní strana napadá definici, musí tak učinit N1, vysvětlí, proč definice neodpovídá uvedeným pravidlům, a nabídne opravenou definici.

Je chybou strategie negativní strany, napadá-li definici, aniž by v průběhu debaty ukázala nezbytnost tohoto kroku (bezüčelné napadení pro napadení samé). V soutěžní debatě se vede spor o argumenty, nikoliv o definici.

A2, resp. N2 (pokud definici představila až negativní strana a A2 ji opravil), smí napadnout opravenou definici jen v tom případě, když tato neodpovídá výše zmíněným pravidlům. Při napadení opravené definice již debater nesmí uvést definici novou, ale smí pouze obhajovat definici jeho stranou původně navrženou.

Právo definice je právem (nikoliv nezbytně povinností) afirmativní strany. Jestliže afirmativní strana definici neposkytne, přechází toto právo na prvního mluvčího strany negativní. Chce-li tohoto práva využít, může tak učinit za předpokladu, že dodrží výše zmíněná pravidla.

V plánové debatě se definicí rozumí vymezení problému. N1 smí vymezení problému napadnout, pokud afirmací uváděný problém zjevně nesouvisí s tezí. Prokáže-li negace, že afirmací vymezený problém nesouvisí s tezí, vyhrává debatu.

3.3 Dokazování

V případě, že teze je vyjádřena jako faktická, je úkolem afirmativní strany dokázat, že teze je platná v rozhodujícím množství případů, které bylo vymezeno v definici (kritériu) a přijato negativní stranou.

3.4 Vítězství v debatě

V debatě vítězí tým afirmativní, jestliže na základě své argumentace obhájí debatovanou tezi. V debatě vítězí tým negativní, jestliže na základě své argumentace vyvrátí či zásadně zpochybní linii afirmativní strany. Při hodnocení se upřednostňuje „váha“ argumentů (viz 4.1. a 4.3.1.).

Oponující tým nemusí nezbytně nesouhlasit se všemi kroky procesu dokazování teze afirmativní stranou. Pokud prokáže neplatnost závěrů, které vplynuly z těchto kroků, pořád ještě může debatu vyhrát. Mimo tohoto základního kritéria existují pomocná kritéria hodnocení debaty (viz 4.).

V plánové debatě vítězí tým afirmativní, jestliže na základě své argumentace prokáže platnost celé své linie. V plánové debatě vítězí tým negativní, jestliže vyvrátí alespoň jednu část logického řetězce afirmativní linie (problém, příčiny, plánu a výhody), nebo jestliže prokáže, že afirmativní linie nesouvisí s tezí.

Projekt OPVK - CZ.1.07/1.1.00/14.0104 „Debatování napříč osnovami“

Asociace debatních klubů, o. s.

3.5 Vlastní linie negativní strany

Negativní strana nemusí předkládat vlastní alternativní argumentační linii. Měla by se soustředit na útok na linii afirmativní strany. Rozhodne-li se přesto vlastní negativní linii předložit, je jejím úkolem dokázat současně neplatnost afirmativní linie a platnost vlastní linie negující tezi. Nezvádne-li negativní tým prokázat platnost negativní linie, ještě stále může debatu vyhrát, pokud dokáže neplatnost linie afirmativní (viz 3.4.). Povinností afirmativní strany je potom mimo primárního úkolu obhajoby vlastní linie i prokázání neplatnosti linie negativní. Linie afirmativní a negativní strany se musí vzájemně vylučovat - nemohou existovat vedle sebe tak, aby byly obě současně platné.

V plánové debatě nepřichází negativní argumentační linie v úvahu. Negace ovšem může přinést vlastní nevýhody plánu.

3.6 Argumentace

Týmy by měly usilovat o logicky správnou věcnou argumentaci podpořenou vhodným důkazovým materiálem.

3.7 Vyvrácení argumentu

Negativní tým má za úkol zpochybnit či vyvrátit afirmativní linii jako celek. Pokud afirmace použije několik důkazů pro podporu jednoho argumentu, a tyto důkazy se dají vyvrátit jediným protiargumentem, může negace vyvrátit najednou celou skupinu důkazů. Vyvrácení důkazu však nemusí nezbytně znamenat vyvrácení argumentu.

3.8 Role důkazového materiálu podporujícího argumentaci

Pokud je důkazový materiál považován za obecně známou skutečnost, není třeba, aby jednotliví mluvčí dokazovali explicitně věrohodnost použitého materiálu. (Podmínkou ovšem je uvést základní bibliografické údaje). Avšak přichází-li strana s překvapivými fakty, statistikami atd., musí být připravena prokázat rozhodčím jejich hodnověrnost.

3.9 Nepřipravená debata

Dle rozhodnutí organizátora soutěže mohou být některé debaty nepřipravené, tj. debatéři neznají teze debaty předem. Čas na přípravu a organizaci debaty určuje organizátor za předpokladu, že:

- oba týmy obdrží teze ve stejnou dobu
- oběma týmům jsou poskytnuty obdobné podmínky na přípravu

Projekt OPVK - CZ.1.07/1.1.00/14.0104 „Debatování napříč osnovami“

Asociace debatních klubů, o. s.

Přípravy debaty se smí účastnit pouze členové týmu (tj. 3-5 debatérů), nikdo více. Jména a pořadí tří aktivních debatérů každého týmu jsou oznámena po skončení přípravy.

4. Hodnocení

4.1 Obsah

Obsahem se rozumí použité argumenty bez ohledu na formu. Hodnotí se „váha“ argumentů odtržená od kvality přednesu a podání. „Vahou“ se rozumí logická správnost, relevance k problematice teze debaty a společenský a mravní rozměr argumentu. Za relevantní argument je považován jen takový, jehož součástí je explicitně vyjádřený závěr o platnosti/neplatnosti argumentu a dopad takto učiněného závěru na platnost linie/teze.

Za zjevně slabou bude rovněž považována taková argumentace, v níž si budou zásadně odporovat jednotliví mluvčí jednoho týmu. Opozičnímu týmu pak ke zpochybnění/vyvrácení takové zjevně slabé argumentace postačí na tuto chybu poukázat.

Do kategorie obsahu se rovněž řadí hodnocení úspěšnosti/neúspěšnosti vyvrácení argumentu. Toto hodnocení je provedeno z pozice normálního rozumného člověka.

Je věcí rozhodčího, aby posoudil „váhu“ použitých argumentů/platnost zpochybnění. Jestliže tým použije zjevně slabý argument, nezíská v kategorii obsahu vysoký počet bodů, na druhé straně ovšem takový argument platí, pokud jej opozice nevyvrátí.

Z toho ovšem vyplývá:

pokud je argument zjevně slabý, jeho obsahová stránka bude hodnocena velmi nízce. Na druhé straně pokud opoziční tým tento argument nevyvrátí, dopouští se chyby ještě horší! I v případě zjevně nesprávného argumentu je povinností opoziční strany vysvětlit v čem a proč je argument nesprávný. Ignorovat (byť i zjevně nesprávný) argument je zásadní obsahovou chybou, která v konečném důsledku může znamenat, že argument je přiznán straně, která jej přednesla (viz bod 3.4.).

S obsahovým hodnocením také souvisí situace, kdy debatér pokračuje ve svém projevu i po uplynutí vyhrazeného limitu. Platí (a v rámci strategie se hodnotí – viz 4.3.1.), že debatér má být schopen vše důležité říci ve vyhrazeném limitu. Pokud limit překročí, pak jedině za účelem dokončení věty, uzavření myšlenky. Rozhodně není přípustné, aby pokračoval v argumentaci či vyvrácení, přinášel nové důkazy, příklady a podobně. Pokud tak učiní, nebude obsah toho, co řekl po limitu, v hodnocení vůbec brán rozhodčím v potaz, tj. jako by nic z toho nezaznělo. Taková snaha se pak dále negativně odrazí v hodnocení strategie.

Projekt OPVK - CZ.1.07/1.1.00/14.0104 „Debatování napříč osnovami“

Asociace debatních klubů, o. s.

4.2 Forma

V kategorii formy se hodnotí:

1/ styl - výběr vhodných jazykových prostředků (bohatost slovní zásoby, schopnost formulace myšlenek, kompozice projevu, užívání řečnických figur...).

2/ způsob přednesu. Zde jde jednak o zvukovou stránku jazyka (artikulaci, intonaci, frázování, tempo), jednak o prostředky mimojazykové komunikace (mimiku, gesta, postoj, kontakt s publikem).

3/ plynulost a řečnická přesvědčivost projevu – tzn., zda má řeč vhodný a poutavý úvod a závěr, zda dokáže zaujmout (např. také svou pohotovostí či vtipem) a upozornit posluchače na klíčové body projevu, zda jde skutečně o přednes a nikoli o předčítání projevu, a také nakolik je řečník schopen eliminovat ve svém projevu nudné fráze a formalismy, které jeho projev nijak dál neobohacují,

4/ ke kultuře projevu patří v debatě rovněž to, jak je debatér oděn – rozhodčí proto v kategorii forma hodnotí také vhodnost společenského oděvu debatéra.

Užívání nespisovných jazykových prostředků bude penalizováno. Debatéři si v průběhu debaty vykájí a jsou společensky oblečení.

4.3 Strategie

Kategorie strategie zahrnuje dva koncepty:

1/ strukturu a časové rozvržení

2/ otázku, zda mluvčí pochopil, o co v debatě vlastně jde.

4.3.1 Struktura a rozvržení času

Dobrá řeč má jasný úvod, stať a závěr. Měla by obsahovat záchytné body, aby posluchač věděl, kam mluvčí míří. Sled argumentů by měl být logický a přirozeně plynout bod od bodu, což platí pro všechny mluvčí individuálně i kolektivně pro celý tým.

Členové jednoho týmu si nesmí vzájemně protiřečit a musí se navzájem podporovat, tzn., musí rozvíjet svou linii. Pokud není tým jednotný, rozhodčí to musí považovat za zásadní chybu.

V kategorii struktury se pozitivně ocení jasnost, rozčlenění linie, organizovanost. Řeč nejasná, odnikud nikam směřující nemůže získat vysoké hodnocení.

Projekt OPVK - CZ.1.07/1.1.00/14.0104 „Debatování napříč osnovami“

Asociace debatních klubů, o. s.

Organizaci a soudržnosti linie významně napomáhá kritérium. Je tedy (s výjimkou plánové debaty) vhodné, pokud to teze umožňuje, stanovit kritérium. Nestanovení kritéria u tezí návrhových je považováno za významnou strategickou chybu.

Za špatnou strategii se považuje užití méně než dvou a více než pěti argumentů (jejich věcnost a faktická hodnota je přitom oceněna v kategorii obsahu) a nevyužití informací z křížového výsledku.

U plánové teze vychází struktura řeči z předepsané struktury logického řetězce afirmativní linie (problém, příčina, plán, výhody). Vhodnou strategií je vnitřní rozčlenění jednotlivých částí (např. na jednotlivé okruhy výhod). Vzhledem k pravidlu o vítězi plánové debaty (bod 3.4) není strategickou chybou, pokud se negace (zejména mluvčí N2) zaměří jen na jednu nebo několik částí řetězce, ve které považuje argumenty své strany za nejsilnější, a ostatní opomine.

Co se týče rozvržení času, lze rozlišit dva aspekty téhož:

1/ Dodržování časového limitu

2/ Věnování odpovídajícího času jednotlivým aspektům teze

4.3.1.1 Dodržování časového limitu

Mluvčí, který hrubě překročí/nedodrží časový limit (= +/- 30 vteřin), získá nižší hodnocení. Nižší hodnocení získá také mluvčí, který po uplynutí časového limitu dál pokračuje v argumentaci/vyvracení, namísto pouhého dokončení věty či myšlenky (bez ohledu na to, zda tak učiní v limitu do 30 vteřin).

4.3.1.2 Rozvržení a využití času

Co se týče druhého aspektu strategie, mluvčí by měl prioritně věnovat pozornost důležitým argumentům a méně důležité odložit na později. Obecně se dá říci, že je výhodné, aby mluvčí, který vyvrací (to jest kdokoliv mimo A1), začal vyvracením/zpochybněním argumentů protistrany předtím, než přejde na vlastní pozitivní argumenty.

Rozhodčí tedy hodnotí nejen „váhu“ argumentů v kategorii obsahu, ale také využití času a správné pochopení priorit v kategorii strategie.

Důležitou součástí strategie je také využití informací získaných během křížového výsledku v dalším průběhu debaty.

4.3.2 Určení priorit

S posledním bodem je úzce spojená otázka, zda mluvčí správně rozumí, o co v debatě jde, a dovede rozlišit podstatné od nepodstatného. Považuje se za plýtvání časem, když se opoziční mluvčí zabývá triviálními argumenty a důležité nechá přitom nepovšimnuty. Takový mluvčí nechápe, o čem debata je (nesleduje

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt OPVK - CZ.1.07/1.1.00/14.0104 „Debatování napříč osnovami“

Asociace debatních klubů, o. s.

dobře debatu), a získá velice nízký počet bodů za strategii. Naopak takový mluvčí, který dokáže rozlišit podstatné a podstatným se zabývá, získá v kategorii strategie hodně bodů.

4.4. Sledování debat soupeřů

Členové kteréhokoliv týmu se mohou jako diváci účastnit jakékoliv debaty.

4.5. Křížový výslech

Účelem křížového výslechu je:

- 1/ Pomoci odhalit a ukázat slabost argumentace opozičního řečníka.
- 2/ Objasnit řeč předchozího řečníka.
- 3/ připravit prostor pro argumentaci vlastní strany.

Tazatel se ptá, tázaný odpovídá. Otázky a odpovědi musí být stručné a jasné. Informace získané během křížových otázek potom strana tazatele využije v dalším průběhu debaty. Tazatel se smí ptát na cokoli, prokáže-li se v dalším průběhu debaty spojitost s tezí. Odpovídající smí odmítnout odpověď na osobní otázku. Pomocné body za křížový výslech tvoří zvláštní část hodnocení, tazatelé/odpovídající jsou hodnoceni individuálně. Využití informací získaných během křížového výslechu se dále hodnotí ve strategii (viz 4.3.1.2). Informace získané z křížového výslechu nejsou relevantní součástí obhajoby/vyvracení teze, dokud nejsou použity v hlavní řeči některého z debatérů. Rozhodčí je v takovém případě nebude brát v úvahu při rozhodnutí debaty.